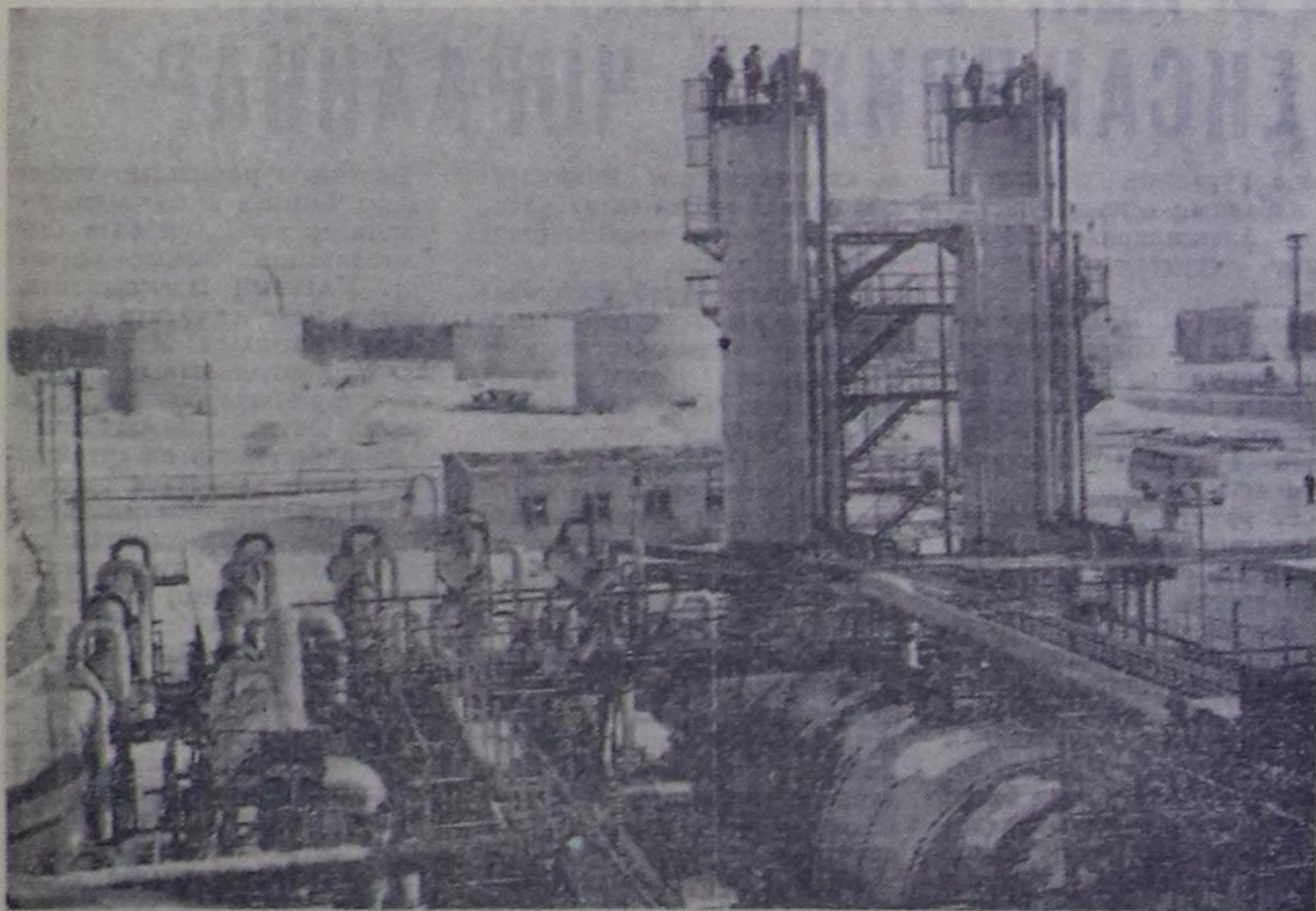

ТЮМЕНЬ ОБЛАСТЬ. Нефть тывыжының талазы-биле Совет Эвилелинин бирги черин чурттуң ийгемчиги байланып булуңу — Барыын Сибирь алган. Барыын Сибирь бо чылын 31 миллион тонна ажыг нефтини улус амыл-агынынга бээр, 1975 чыга уткуштур анаа тывар нефть чылда 100—120 миллион тонна кемчээлдег көвүдээр. Совет Эвилелинин Коммунисттик партиясынын XXIV съездизин төлөтүп утнуурунга белеттенишкен, Сибирини нефтичилери беш чыл планын чогуур хуусаазындан мурун көүсеткен. Чурт ам безин 6 миллион тонна хире нефтини немей алган. Эрткен чылдын чүгүлө он айларынын дүргүзүндө безин Барыын Сибирини нефть черлериниң тыпкан нефтизи 25 миллион тонна болган. ЧУРУНТА: «Юганскнефть» эргеледичи нефть черлериниң нефтизин белеттээриниң нефть арылгаары чарыгы.

Советтер амыдыралы ХӨЙ-НИИТИГЕ ДАЯНЫР

Бай-Тайга районун Кара-Хөл көдөз Сөвдизиниң күүскөмү организас-массалыг ажылдыг экижилеринче кичээлгеини салган. Кара-Хөл суурда 4 кудумчу комитети, 11 агитвадирлар тургустунган ажилдап турар. Оларда бижыгааттыг депутаттар, активтер партия, комсомол организациаларынын, херэжениер чөвүлелинин уулазы-биле масса-политиктиг болгаш культурамассалыг хемчеглерини организастап келген.

В. И. Ленинниң төртүтүнгенинде бээр 100 чыл өлгө белектер үзүндө агит-квартиралар уут ажылды чоруткан. Уут башкыны амыдырал, ажил-чорудулгазын өөрчүр бөлүмүргө өг-бүлө бүрүзүн кеш-жүгүнөри өөрчүр, бешселарны дымнан турганнар. Тематиктиг келээлерин, диспуттарын организастап, белеткен аш-чемниң дааран кылган чүүлдериниң белеткенни организастап турган. Юбилейниң бүдүзүндө агитквартираларын чоруткан ажилды-нын түнелини үндүрер, № 6, № 10 агит-квартиралар (даргалары И. Докман, Х. Долзан), бирги, ийги черлерин элзеп, Юбилейни чылда чеди алган дүржүлгаларын агитквартиралар үргүзүлөп, партияны XXIV съездизиниң масса-политиктиг болгаш культурамассалыг ажилдар-биле чедиш-кинниң уткуур даш ажилдап турар.

Депутаттар бөлүктөрүн дөрт черде тургускан бис, бөлүктөр план бугаар ажилдап турар. Олар сонгучулар-биле чоруткан ажилдарын бөлүктөрүн хуралдарына чугаалажып көрүп, чач-чаа сорулгаларын дугурап ап келген. Депутаттарын сонгучулар-биле ужуражынып кынарнын эрттеринде бөлүктөр уут ролдуг болуп турарын демгелээр чугула. Бөлүктөргө баатал турар депутаттардан кым өчөт кылганын, кылбазын түнөп көрүп турар. Советтик депутаттар сонгучуларын мурунга өчөттарын кылган. Советтик күүскөм депутаттар хушунин эрттирип, семинарларын организастап, депутаттарын эрге-хүлээлелериниң дута-

бында илеткелдерин кылып, ажил-дүржүлгаларын солчулгаларын организастагылаан. Окуртар айы-биле ажилчы чоннарнын нити хуралдарын эрттирип, күүскөмүн, ажил-агыл, бугурулге черлериниң уду-тучуларын өчөттарын чугаалажып, ажил-агыл болгаш культура тургузушкунун айтыртыларын шиптирледиң келген бис.

Хөй-ниитиниң организациалары — херэжениер чөвүлели, улуучу дружина, эш хуузуна суу ажилчы чонун нитиле бугурулгениңе хаара туулар, хөй-ниитиниң көрүм-чүрүмү камгалаар, күш-ажылды сагыла-чүрүмүн бижылаар талазы-биле уут күш бооп турар. Херэжениер чөвүлели (даргалары И. Сеид) херэжениерини нити хуралдарын эрттирип, ажил-агыл, культурул чуртталга, уруулар кижизилде-генин, суур чалайымын камгалажып дугайында айтыртыларын чугаалажып көрүп турар. «Кара-Хөл» колхозтун ажил-агыл-нын алдыларында болгаш социал-культура участоттарында херэжениер идеякелги кирип турар. Херэжениер күш-ажылга хандыларың көдө Советтик күүскөм кичээлгеини салын келген болгаш моон сонгаар-даа салын.

Советтик сессияларын хуусааларында чымылтып, күүскөмүн хуралдарын план бугаар эрттирип, улус ажил-агыл-нын айтыртыларын чугаалажып көрүп, үндүр-ген шиптирлериниң күүскөмүн организастап келген бис. Күүскөмүн кешжүгүнери, доктаамал комиссиялар шиптирлерини күүскөм талазы-биле организастап ажилдарын чорутуп турар. Советтик организас-массалыг ажилында кылдырмаан ажилдар хөй, четтестерин эдер хемчеглериниң аш, хөй-ниитиниң организациаларын ролон бедидип турар бис.

Х. ДОЛАН,
көдөз Советтик күүскөмүн даргасы.

Совхоз бүдүрүлгезинде коммунистер

Чурттуң бүгү черлеринде ышкыш, «Совет Тыва» совхоз-тун ажил-ишчилери юбилей-чылда сорулгаларын чедиш-кинниң көүсеткен, ам съезд мурунун социалисттик чарыжынын чач үе-чадазынче шилчеп, тоску беш чылдын баштайгы чылынын сорулгаларын боттандырып атылаан. Эрткен чылын совхозтун малчына-ры багай эвес көргүзүлгө болган, нити-биле 364 тонна немелде деңзиниң ап, Абакан-нын эгт комбинатында 1397 тонна эгтти дүжээган.

Онаашкан ажилыңга хари-салгалыг, өвөш чарыгдал-шүзүл үндүрүп тургаш, ар-бын ажил-орулганы кирип турар малчынарны алаары өөрчүтүп. Чижээ, коммунист К. Б. Ооржак 214 шарыжы-тарын Абаканга семитип че-лиргеш, нити-биле 25 тонна немелде деңзи алган, олар-нын 85 хуузу ортумактан өрү семиске хүлээп алган. Б. М. Кууларын колаң хон-нон баш бөрүзү хонукта 50 граммнын орнуңга 70 грамм деңзини немеп турган азы ни-

тизи-биле 20 тонна немелде деңзини алган. Совхозтун ишчилери че-диш-киннеринге оожургавайып, бо чылын улам бедик көргү-зүлгө болурунга, 460 тонна немелде деңзини алырынга бугу-редик ажилдап турар. Нити-биле алырга 604 малдын баш бүрүзүне онааштыр хо-нукта 500 грамм немелде дең-зини алырын планнаан, а чам-лык Д. Е. Ашак-оол, Х. Б. Ооржак, К. Н. Навесил, О. М. Куулар ышкыш малчынар 600 граммдан өрү немелде деңзи-ни алырын илереткен.

Алган хүлээлгениң чедиш-кинниң күүскөмүн кыштагы-ла дымныкын эки организас-таанылган чугула хамааржыр. Коммунистерниң чокта бол-ган нити хуралыңга малдын амгы байланын дугайында айтыртып чугаалажып. Сал-быр эргелекчилери С. Ч. Да-ваалы, Б. В. Монгуш, кол зоо-техник А. М. Паткачов олар-нын информацияларын ап көр-гө: 3600 боз мал он беш, 6000 хире шээр мал сес, кыш-тагыларда менди, оларын 80

ажыг малчынар ажаан турар. Тыва АССР-нин Дээди Сөв-дизиниң депутаты коммунист М. Ч. Мунзюпан, Кара-Хөл ра-йон Сөвдизиниң депутаты Х. Б. Ооржак, хоочун малчин аш К. Бавик оларын колаң малы хур, кажаа турлаа таарымча-лыг, малынын чемни, олары четчир болуп турарын нити хурал демгелзеп, шак ыңдыг кызымак өскө-даа малчынар бар. Моон-биле калы малдын амгы байланында улуз четтес-терини санал берген эштер ба-за илереткен.

Ийги салырын малчы-нары Д. Хайыбай, С. Даш-оол олар казарган нити хайгаараз чокта эки үндүрүп, кажаала-вай черге кондуруп турар, олар бугуруузу билгемес, аны-бүрү чылдагыларын дилээрин оралдажыр. Алдың, Ус-түү Чеди-Наштарла, Калбак-Давга, Чангыс-Тейле, Челе-Аксинда кыштагыларга хама-арыштыр 11 муң ажыг тонна силюсту амга чедир ажылга-вай турары таарымша. Ол салырын 20 сарат эдгелзеп азын хайгаараз чогулган мал

мөөгүлөндүрүп уруп бугадаан, камгалап, камчыг чарыгаар турган. Бирги, ийги-даа сал-бырларын чамдык колаңна-рында малдын күжү арып, тур-гузу азыраа негеттинип турга, оон узуруткучулары, зоотестер-ини ажилдакчылары олче кошкыч кичээлге салганы шип эвес.

Мал ажилында бо бүгү четтестерни чайладыр хемчег-лерин дарый ап чоруларын совхозтун дирекциязынан, партия, профэвеле организациаларынан, салбырлар уду-тучуларынан нити хурал негез. Бо хүнүндө чамдык ажилдарын боттандырып эге-лэнип демгелзеп херек. Мал чемчери өсүртүр транспортту немез, эдгелзеп үрөткен мал-чынарга хемчег хүлээткен, силюстары ажиткан, ону кыштагыларга чедирип турар. Материалдыг байлактын тур-гузулчулары ижилер, каз-лар-биле ажилче партия орга-низациязы чугула кичээлгеини салып турар. Коммунистерни барык хөй кезин азы 44 киж-и совхоз бүдүрүлгезинин аны-

бүрү адырларында бижыглат-тылган, оон иштинде чалла 11, хову ажилында 13 ком-мунист доктаамал ажилдап, ор-ганизагыч улузгө чижекти иле-редип турар. Күш негетинип келген кыштагыларга И. Д. Мондурге, Д. Ч. Койгунмай ыш-кыш коммунистерин, өскө-даа активти немей үндүргөн.

Парторганизациянын эш Н. Оларга удуруткан агиткол-лектив болупун күжүн (25 агитаторну, 9 политинформа-торну, 17 лекторну) ажил участоттарынын, кыштагылар-нын азын-биле түс бүрү бы-жыгалаан. Оларга сургаалданы, херектиг материалдарын хан-дырып, бот-боттарынын ажил дүржүлгаларын солчултуруп ту-рар.

Тоску беш чылдын баштай-гы чылында улам бедик көргү-зүлгөлгө болуп, СЭКП-нин XXIV съездизин төлөтүп ут-куур даш «Совет Тыва» сов-хозтун коллективни, ыңла ком-мунистер бир демниг, улуз со-рук кирген ажилдап турар.

Я. ДОРЖУ,
совхозта парторганизация секретары.

АНЫЯАНДАН АЖЫЛГЫ

Ычкан күсүк дүжүттү чач-ла ажаан эгелес турган. Ажил-херек уткуур «Шекээр» совхозтун Алыгаты салбырыңга чо-рун тургаш, мыда хойжуларын ажил-ишчиле дугайын, көргүзүп, оон муракчыларын салбыр эргелекчи Ооржак Комбуевич Соңгулдан сонугаар айттырды. Ында хойжу-лар юбилейни чылда багай эвес ажилдаанын демгелзеп-те-леп, муракчыларын алап, көргүзүлгөни сенип ора, хойжу Куулар Дарженин Сөвдизиниң дугайын ап чугаалап, оон кызымак шүдүрү ажил-херек хамаар олуру.

Оон-биле ам ужуражып берге кили болгай. Чайын ба-за күзүн ол хүнүсизиниң алган, хоюн сүргөш, конур хүн-зелир олардадып чорутар. Ам ону дилээр бола, таразын кезип калгаш хоорунуңар аразында тып ап болур, мыда хоон каларышаан, сенип кезип, саян болуп, эрсе-шүдүрү ажилдап чорутуп — деп, ол тайлыбырлай-дыр. Шынап-ла малчың чайын, күзүн черде аалыңга ховар кээр дээрин анаа олурган кышкыр мензө бугурутти. Малчынар кезип чораш, Кууларын аалыңга баарыңга ол болу чон болду.

Оон соонда элзеп үр өргөкө Кызыл-Мажалыктын аалчылар бажыңыңа анаа ужураштым. Бажыңын дүгү тас, алдан хар чоңошпай берген хирезинде аныкып, шевир кетинген киж-и-биле бир өрзөгө ужуражып, оон-биле хан-дыр таныжып, ажил-агыл чугаалажып бердим. Күзүн сурга-лап чоран хойжун Куулар Соңман дээрин ол болду.

— Дарга партияның район конференциязы болуп, оон ооладан даш бөгүп келеш, мында хонуп чыдыр мен — деп, ол чугаалай-дыр. Хойжу-биле анаа херезин, оон чы-мыштыг ажил-ишчиле сонугаардым.

Шаңда, эге бажыңда Алыгатыңа чон колхозтажып эгелзеп-ниден бээр ол нитиниң малын кадарып келген. Чеге-же-же чүзүн малды өстүрүп, күнүгө хой-хөй тонна эгтти, сүттү, дүктү бергенни ам санаары берге. Оон кадарып мал-ды барык чок: сес чыл чылгачылап, сес чыл икен кадарып, а оон соонда ам чеди чыл хойжулап келген бо. Малчынын ажилдаан үзүниң дүргүзүндө ол нитиниң чалгыс-даа баш малын чидирип көрбөш. Хойжу соолгу үш чылда то-рүр чүс баш хойга онааштыр чүстен өрү хурагаларын камгалап ап келген.

— Эрткен элзичи юбилейни чылда кайы хире чедиш-киннерин болдунар, Куулар Дарженин? — деп, оон сонуга-рдым.

Төртүн 314 хойдан 314 хурагаларын камгалап ап, бир хой-дан 2 кг дүктү кыргып алдым — деп, ол эгезинде доңчулап тайлыбырлайды.

1944 чылдан бээр партия кешжүгүн, хоочун хойжу берге, хари-салгалыг ажилынын арга-дүржүлгаларын чугаалап олур. — Малды чайын эки семитип алыры конуч чугула боор-дур. Ычканга мен хүнүсизиниң хоочун, хүнзелир чорут-тур ужурум мыда. Мал семисе ол кышты хур кагай ажаар. Ону эки семитирде кол чүзү оларын болгаш сугатты эки таарымштыр билгирде-ле чүсө-дир. Бо ийиниң кайы бил-бүзүн чедир кылбас болза, малдын күжү, деңгел суулаар. Чүсө-биле доктаамал хандырып, кышын үеде кажаанын нити кургалап, өй-өйдө олзон үндүрүп турар болза, эки. Чалгыс өсө-биле чугаалайга, кол-ла чүсө хойжун ажаалда-тежээлзичи кичээлгеини бичин-даа кошкыпас деп билдир мен — деп, ол тайлыбырлай-дыр.

1971 чылда төрүрү чүс хойдан чүс хурагаларын, бир хойдан 2 кг дүктү кыргып алыр даш ол күнүсизиниң ажилдап турар. Ындыг кызымак, шүдүрү ажил-ишчиле кезин сөгзөп соон элзеп шыдар дээринге бугурут болуп.

Х. МОНГУШ.

Улуг-Хемниң ажил-агылларында ХОЙЖУНУҢ ХҮЛЭЭЛГЕЗИ

Улуг-Хем районда «Күш-ажылдын хосту» совхозтун бир колаң тогу хойларын хоочун кадарчы Василий Ба-зан Ору-Шөлө кыштадып турар. Ол — мал ажилыңга он чыл чедип турар, дүржү-галыг киж.

— Тогу хойларын кыш-тым багай чүсө болгай — деп, В. Базаң чугаалап олурар. — Ычканга оларын кыштап хур ажырагыңга чайдан эгелзеп-ле белеткенген мен.

— Ол белеткелерин то-ларгай чугаалап көрүрөм — деп оон дедим.

Малчың мынчаар чугаала-ды:

— Чайын оларын каш улаа солуп тургаш, эки өл-түг черлерге семитип алдым. Хойга бээр, четчир санып

сигенин бодум кескеш, күзүн кыштамны септеп алдым. Мындыг белеткелерин түнө-линде тогуларым хур кыш-тагалап тур.

— Олар ам оолдап эгелзеп бе?

— Кидин-не түдүктөп оо-лай бердилер. Күш-деңгелди шырап хойлар оолдаарга, төлү база улуг, шырап бо-лур. Ычканга ховарча чок тур. Коланда шүгү 425 хой бар. Олар бурун оолдаар деп болап тур мен.

Василий Базаң юбилейни чылда бир дугаар кырган хурагаларын баш бүрү-зүндө 2,6 кг дүктү ап, ба-гай эвес көргүзүлгө болган.

— Тоску беш чыл планы-ңын бо баштайгы чылында кандыг хүлээлге алган силер? — деп, хойжудан сонуга-ра.

Д. ОЧУР-ООЛ.

КАМНАЛГА ДЭЭШ ШАННАЛДАР

Техниканың үр ажилдаары оон эдилелде, ажаалда-зында кол хамааржыр. Ме-ханизатор киж-и болупун эди-леп турар машиналарга ха-малыг, оон техниктиг ажаал-дазын чогуур үзүндө кылып ап турар болза, ук машина үр ажилдагылар болгаш улуг үр-түннелди бээр. Чогуу-на ону барымдаалап көргөш, сов-хозтарын болгаш хурунениң өскө-даа көдөз ажил-агыл бүдүрүлгелериниң ажилда-кчыларын ажил төлөвир-ниң системанын болбазыран-лайжылар дугайында доктаа-ды СЭКП ТК, СССР-ниң Ми-нистрлер Чөвүлели болгаш

ВЦСПС үндүргөн болгай.

Ол доктаалды «Улуг-Хая» совхозтун дирекциязы ботта-нырып турар. Боттарынын башкарып турар машина-ларын камныг эдилел, септе-ге көрдүнгөн чарыгалды өвөжөткөн 12 механизатору совхозтун дирекциязы 1600 ажыг рубль-биле шанаан. Оон иштинде Балчый-оол Ужар-оол 331, Иван Ыйма — 264, Семен Макавич — 209, Лакпа Маадыр-оол — 221, Кы-зыл-оол Сүрүн-оол — 165 рубльды түс-тузууда алган. Ол механизаторлар эрги-даа, чач-даа комбайн азы трактор хүлээп алганда, оозун камныг

эдилеп, септелге аразының хуусаазын узадып, совхозта ыңдыг анык хой камналганы берип келгенер.

Шак мындыг материалдыг шаннал-мактал техниканы камныг, бугурулчулуг ажы-лаарыңе механизаторларын чүтүктүп күштелдирип, оон эдилел даш оларын ха-рымсалганын бедидип турар.

Машина-техниканы ажаал-газын экижилер, эдилел ху-саазын узадып, бугурулчулуг ажыглар даш чарым ам совхозтун механизаторлары-нын аразында улам калбар-гай.

О. ТАВАА.

Бистиң республиканың партия организацияларында партийни өөредилге

КОЛ КИЧЭЭНГЕЙДЕ ЭКОНОМИКА АЙТЫРЫ

Партия чырылышынынга чач өөрелге чылып эгелзери-ниң ырак мурунда Вил-Хем районун «Кызыл тараачын» колхозуна партия организа-циязы коммунистер, тускай эр-теңгелериниң кешжүгүн эвес актив-биле сүмелзеп, өөре-дилгениң каныг кевирин шил-деп алырын дугайында ай-тыртып чугаалажып.

— Политиктиг өөредилге-биле чергелештир экономика семинары организастаар бол-за эки деп болаар мен. Чүгө дээр, 1971 чыл болза чач, тоску беш чыл планынын бир-ги чылды. Эрткен беш чылда канчаар ажилдаан бис? Нол-хостун экономикаының байла-ны анализтеп, чач беш чыл планын күүсетип кириптер болурусса, ажилдаарыңа мы-да килгил болуп — деп, Туран сүт-бараң ферманын эргелекчи Дмитрий Спир-ионович Доронин сапалаан.

Колхоз бүдүрүлгезинин зоо-чушарнын бирээзиниң кир-ген саналып актив дөткөн. Оон соонда экономика семина-рынын удуруткучулары колхоз баштаар черинин дар-гасы, Социалист Күш-ажыл-ны Маадыр Петр Василь-евич Астафьев болгаш кол-хозтун экономизи Валентина Михалеваны партия бөрүзү-

дан бадылааш, өөрчир тема-ларын ажилдап кыларын дааскан.

Семинарын удуруткучулары кол специалистер-биле сүме-лешкен, темаларын ажилдап кылган соонда бирги органи-застыг кичээлге ону чугаала-жып көргөн болгаш чүдүлүг деп санаан.

Семинарда 32 киж өөренип турар. Олар бола тускай эр-теңгелер, бригадирлер, ферма эргелекчилери, үчөткитер, колхоз бүдүрүлгезинин му-ракчылары-дыр.

Экономика семинарын кол сорулгазы болза, колхоз-тун экономиказын болгаш сан-хо байланын ханын-биле өө-ренип, 1966—1970 чылдарда хөгжүлгөзүниң деңгелин ба-за темпизин анализтеп, ажыг-латкымай турар курдалы-ларын дилеп тывары, күш-ажылды организастаарың чач аргаларын тывары болуп.

— Бистиң салып турар со-рулгалык ханы. Соолгу чыл-дарда колхозтун экономиказы-нын хөгжүлгөзүндө чамдык четтестериниң бары иле апар-ган. «Республиканың эш шы-рак колхозу турган «Кызыл тараачын» ат-сурап чүгө үмөстөзүлгө, хоюлдан турар апарганны чылдагыны чүзү? — деп айтыр киж-и бү-рүзүн дүвүрлөп турар. Эко-

номиктиг семинарын дымна-лы оон чылдагыларын то-ларалып, чач беш чылда кол-хозтун хөгжүлгөзүниң орукта-рын айтыр ужурул — деп, эш Астафьев чугаалаан.

Семинарын баштайгы үш кичээл бедик деңгелде эр-кен. Бирги кичээлге «Эконо-миктиг анализтиг утиз-шына-ры болгаш методиказы, бок сорулгалары» деп темалыг лек-цияны экономист эш Михалева эрттирген. Курганын көдөз ажил-агыл институтун доос-каш, бир чыл хире ажилдап турар анык специалистик лекциязы дымнакчыларын ха-ны сонугаарган. Пропаган-дист бугу чийкестерин колхоз-тун амыдыралындан кирип, анаа хамаарыштыр болупун бол-галарын база чугаалап көр-гөн.

Дараазында кичээлге кол-хозтун кол агроному В. Икон-ников илеткел болган. Оон те-мазы — «Чер ажилының ады-рларың бүдүрүлгезиниң анали-зи». Теманы чугаалажып эрттеринге колхозтун механиз-аторлары эң илеткелги ки-ришкен.

Оон соонда «Мал ажилы-нын бүдүрүлгезиниң анализ» деп темалыг кичээлди кол зоо-техник А. Нептйрөө солун кылдыр эрттирген. Кичээлге Туран сүт-бараң фермазы-

ның саанчылары, кадарчыла-ры, хойжу бригадаларын бри-гадирлери болгаш зоотехниктер үнелиг санал-онаалдарын кириген.

Семинарын чоккук хүнер-де эрткен кичээлгени трактор болгаш автопарты ажилгай турарын дугайында айты-ртып чугаалашкан. Бо тема-га хамаарыштыр илеткелери колхозтун кол иже берги И. Цыбин болгаш автопартын механиги Н. Бочов олар кыл-

ган.

Моон сонгаар болуп кичээл-дерге мал болгаш чер ажилы-нын продукцияны бот-үнө-зиниң дугайын, күш-ажыл тө-лөвирин болгаш өскө-даа ай-тыртыларын чугаалажыр.

Өөредилге чылынын төнчү-зүндө түннел кичээлди эртти-рер болгаш кичээлдер үзүндө кирген үнелиг саналдарын алаа түнөп, бугурулгеге ажилдары-биле баштаар черге сүмелээр.

АЖЫКТЫГ ӨӨРЕДИЛГЕ

СЭКП Барыын-Хемчик рай-көмү парток болгаш эге ор-ганизацалар секретарына-ры, активтиг өөредилгени ам үш чыл улаштыр органи-застап келген. Бо өөредилге чылында партия активтиниң школазында нити-биле 34 киж хараа туттунган. Өөре-дилге ноябрь айдан эгелзеп. Чылдын иштинде өөрчир программаны дымнакчыларга таныштырган. Лекцияларын партия райкомунун секретары-лары, бөрү кешжүгүнери бол-гаш райкомун, райкүүскөм-нун ажилдакчылары номчу-п чугаалаан.

Эрткен кичээлдерге дым-накчылар делегей байдалы-нын дугайында лекциялардан ангыда, партийниң иштин ажилдын, коммунистерни өө-редилгенин организастаары-нын, партияга хүлээп алыны-кынын болгаш анык комму-нистер-биле база амгы үе-де политмассалыг ажилдын кол угулавышынын, пар-тиянын Программанын бол-

гаш Уставынын, кешжүгүнери-ниң хуу херектерин көрүрүн дугайында лекцияларын дым-нааннар. Оон-биле кады олар боттарынын ажилынын дүр-жүлгалын база солчуп турар. Декабрь айда болган ки-чээлге «Барлык» совхозта парток секретары Ч. Б. Чылаб-оол партоктуктарын удурутуп турарын, «Шекээр» совхозта парток секретары О. Кан-оол хүлээп алган шип-тирнин күүскөмүн хыяп турарын дугайында ботта-галарын арга-дүржүлгаларын сол-чуп чугаалаан.

Чокта чач январь айда болган кичээлге көпчү чо-руур № 741 механизаста-тылган колоннада партия ор-ганизацанынын секретары А. П. Макаров болупун прак-тиктиг ажил-чорудулганын дугайын таныштырган. Ки-чээлди чыңаар эрттирер дымнакчылар практиктиг ажил-чорудулганын ажи-к-тыг.

Х. МОНГУШ.

Малчынарга чораан

Улуг-Хем районун «Күш-ажылдын хосту» совхозунд ажилын комитетиниң даргасы Монгуш-оол Биче-оолга удуруткан 8 киж составыг агиткулторига ойлог-Хемниң малчыларын кезип чорав. Чурт иштинде болгаш дегей-де болушкуннар дугайында беседаны олар кылып берип, кадарчыларын амыдыралынын, ажилынын байдалы-биле таныжып, концерт база көргүскөнер.

БУЯННЫГ ИШТИН КИЖИЗИ

1959 чылда медицина училищенин доозукчулары ажалда хувап, кым кайы райовче баарыны дугайында областтың калкы камгала килдизиниң дугайында Кира Дугержааны Овур районун Торгалыгда мелукутга ажалда кылдыр тоңулаан болган. Ол дугаа ооң сетининге таарымчалыг эвес болган.

Чүгө дэрге Овур, Тыва-да ырак-узок району арын бирөөн. Торгалыг суур район көвү Хандгайтыдан бээр 60 километр аракта. Оңе баары бээр дык-ла шүүтүгү чер деп, ол дамчыр чугаалдан кылган. Иччала-даа чер көрүп, чон-биле танымал адыр солун-на болгай, кезек ажалдан чоруй Хемчиниче деп-ле келер мен деп бодол оң сеткини оожурган. Оон аңгыда курган мен өөрөдүп каан, кала кимини ажалдагынын чонун эргелестерге негиз тур дээр дээр бээр бодол келген, дугаа-даа баары Торгалыгта ажалдагыны биле халкан. Торгалыгта Дугержаа чон келгенде торгалыкчылар хуудуу-дун, сакын чонгайр чачын-ны биле оу элек, элек элестен алган. Ол чылдан эгелестен-ле бо хунге чедир Кира Ондаровна Дугержаа Торгалыгда медицина пунктуну ажалда кылган турар. Оон бээр оң бир чүгө артыр.

Киялдериниң калкы дээр ажалда, чонга баары болу-харымсалгалыг-даа, хун-дугу-даа сорулга деп, уни-диптеини башкыны Бадокия Дмитриева Винокурованың кой катап чугаала турганын ол болган-ка да сактын көр. Кийинки калкында үнелер дээр чок, оу хумагалары, бир эвес кийи аарый бээр, оу бодунда-ла ара-биле эңне дүрген экирттир медицина ажалдагынын хуудуу-дун дээр оң кийи билер. Арга-дуржулга чок баш-тогуй чылдары оу дык-ла үнелерин чораян. Ол дык-ла болбас арга чок. Арга-суме беритер дуржулгагы, дээр тергемин эчирлер мичалары Торгалыгта чон-ла болгай. Ра-вон төвү — Хандгайтыдан түрү дээр дугаа дилер баа берге, ол талыгтыр ырак. Ду-на чедир өчкү машиназы мелукутга баа чок турган.

Кандыг-даа аар-берге аары-арык болуруга ажал кыс би-лр-ле аргалары ажалдаар турган.

«Торгалыгта келгеним чы-лын Сарыг-Хөдүң Ан-Кара-суг деп черде божуур кижин бергенде тура—деп медээ кел-ген. Дүне олче ааттыг чорун-кан мен, чер аразы элден ырак, 40 километр аяктыг. Че-дир келиримге божуур деп баары кийинки байдалы бер-гендеп чыдыр. Билр-ле арга-ларымни хергелен, ол килгине дугаа чедирине ооралдым. Ол бүгү менээ дуадалы. Урут-даа чалаараан, неге дүргелген олумун аймылы чайлаттым. Баштайгы ху-дун алганым уруг оол болган. Оон адын Борис деп адаан, ол ам Торгалыг школазында өмү өрөдүп турар, а неси Дежик Кускевич совето ту-дууда калк-шынар ажалы-дан турар—деп, Кира Ондаровна бодуну сактымашкы-ны аравында чугаалап олур-ду. Бо чактигит таварылгалар оон чактигит ажалында эртен оон бир чылдарга чы-гыс эвес катап таварылган. Ак-Чыраа, Чалаагы болган өске-даа ырак-узок чердеде чурттан турар фермалар, бри-гадаалар ажалдагыларын, малчыларын күзептиг аал-чымы аларган.

«Эргэ өрөмме, бергээ өр-өвө деп үлгер чугаа бар болгай. Хой-хөй аякы ажал-дагыларга практиктиг ажал-дын баштайгы чылдарында та-варымшалары кийиш мидыг бергелерге хой катап тавар-жып, бодуну шылда-шын-зын, угаан-сарымлы шепеи, оларын аякы эртер дээр чур-тулду ажалдан келген. «Тор-галыгта ажалда-ла оң кийи чылдыг нүгүрүн көр бердим. Оң-бүдөй, ажал-тодуг-даа аякым. Үш уругларым бис. Ажал-тодунуң турттугунен чурту—Торгалыг мези баа-аргын чегин болу берген—деп, Кира Ондаровна чорга-рал-биле чугаалап олар.

Кира Ондаровна Дугержаа ам дуржулгагы аксураа. Чүе-чүс негезин божууду, чүе-чүс бичи чаштарын чы-рыкче хууду алган ажалы холдуг, чагай холдуг, буя-ныг үлгенин кийилериниң бирөөн. Торгалыкчылар боду-нуң аксураазынга мыва бол-

гаш хуудулар. Ону ажалчы чоннар депутаттарын Овур район Советиниң депутаттыгга соңуң, улуг идеяда көр-гүскөн. Совет эрге-чагырга органыда чонун айбытым хуудалганы ол төлөпкү кү-седип турар. Бодунуң округу-нуң соңгукчуларын мур-вуга депутат хуудалганын талазы-биле бо чымы ийи катан өтчөдүн кылган, район Советиниң үндүргөн шийттир-лерин соңгукчуларынга ур-дугу тавыштырып, ажал-агы болган кулбуга тургу-зушкунуң сорулгаларын чедипкиниң күседирине чорутуң соңгукчуларын эв-ленден турар. Соңгукчулар-ны чыгыларын күседир дээр чүкүлдүг ажалдан, оларын боттадыр талазы-биле көдө Советтик боташ советотун дирекция чегини мурунга айттырларын ой-лаанда тургузуң, күседезин чедип ап турар.

Соңгукчуларын негелдери күседир, оларын му-рунга өтчөдү болуру-биле чегелештир. Совет эрге-ча-гыргагы өмүзөндөн негел-дендеп болу дээр деп деп-тиш биле, шийте ажалды ажалдары олар-ны жобилластап турар. Суб-ботниктерин, воскресниктерин органиастап, суур ча-гайдылганын, погачыл-дыганы чорударыга идеп-кейип киргип келген. Ок-ругтуң соңгукчулары кийи бугуру боттарын бажы-варын чынында 4—5 дө-кыштарын тарып олурган. Бар кудукту кылган. Ол ок-ругта 2 агитквартира бар. Олар соңгукчулар ортузунга агитация массалыг ажалдар чорударынч төвү болу турар. Лекция, алеттерин, беседаларын илде чоруду-турар. Квартиралыг чурт-ка-чылар боттарынч күжү-биле көшөрттү белеткис, суур-га каш удаа көргүскөн.

Коммунист Кира Ондаровна депутат болурунда ажалы идекпейл хой-пиптич. Торгалыг салбарында тара эге-организациянын буюр кежи-гү, салбарга улусту кө-троль болуунуң даргазы, со-хота хероженер чөвүлени-ниң кежигүтү.

Н. АЛЕКСЕЕВ.

ДЕЛЕГЕЙ ХУННЕРАЕ

СОЦИАЛИЗМ ЧУРТТАРЫНДА

В. И. ЛЕНИНГЕ ЭН ЭКИ ТУРАСКААЛ ДЭЭШ КОНКУРС

ПРАГА. Делегей пролетариаттың баштыгы В. И. Ленинге кол тураскаалды төлөвдөдөрүн дегелестин Прагада Стармосте ратуш-ның залдарында ажалган. Тураскаалды эн эки төлө-лөс дээр конкурска кириш-кен кол чекослоан скульп-торларын чонгадыкчы дилеи тывышкычынын дугайыг-гиптеп, дөй-дөвүрктан, ме-талдан кылган улуг эвес скульптуралар тодарыг көр-гүзүп турар.

Ленинге тураскаалды тургу-зар шөдүү калдык болган тур-дугайында архитектура төлөвдөдөрүн дегелесте ба-ла делгээ. Ленинниң проспек-тиз — Прагагың он калбак кудумчузу ортан эгелзөн Ок-тябрь революцияны шөгте ту-раскаалды тургузары кайга-чынтыг.

СОҢГУЧУЛАРЫН ЧАГЫЛАРЫ КУУСЕТТИНГЕН

БУДАПЕШТ. Венгрияда чер-чер Советтериниң депу-таттарының боттары эргезиниң дөрт чыл хуусааы доостур чоокшулаан. Күрүе эрге-чагырганың чер-чер орган-лары кылдыгын ажалдар-нын түнелдерин үндүр-ерин, ажалчы чонгарын чы-гыларын күсөткениниң түң-нелдерин үнелен көрүн эгел-зээ.

1967 чылдың чазында соң-гудда кампаниязынын үзгөн-де Феер болоста чер-чер Со-веттериниң депутаттары 7 муң мидыг чалыгын алган. Феер болоста чурттуң 19 об-ла-зынч бирөөн. Ол чалыглар-ны күсөдир ажалчы чон-гарын депутаттарының төвү-ге доктаамал туруп келген. Ча-гыларынч хой кезип күсөт-тинген.

Советтерин ажал-чоруду-газы хой яны. Чаа школа-лар-ны болган улуг эвес көдө электростанцияларын, библи-отекаларын болган хаб бы-жыр черлерин, эмбелдерин болган уруглар ойнаар

шөдүгөстери, магазинер-ни болган хой-пиптич пля-жып, уруглар садтарып, он-он километр оруктары бол-ган тротуарларын түдүп, ажалгалы кириген.

Феер болоста Советиниң күсөдү депутаттар боттары безин чоргарларын эргелит ажалды кылган дээр деп де-летзээ.

ЧААГАЙ АМЫДРАЛДЫН ӨЗҮЛДЕЗИ

БУДАПЕШТ. Соалгу бөм чылдар дугузунда Венгрияга амидралы хергелдеринге электростанцияны ажаллаар-ны катан көвүдзөн. Ол дээр-ге, чурттуң ажалчы чонгары-ны чаагай амидралынч доктаамал белип турарынч херечиндир. Венг-өг-бүлө бурзүдө херек кырында ра-диоприемникти, ийи квар-тиралыг бирөөнүле хен чур-манша, үш квартиралыг би-рөөнүле-ле доозуң соруру-чузу бар. Соалгу бөм чылдар-да соодукчуларын савы үш-катан ажалы, телевиорларынч савы ийи катан көвүдзөн.

БУДАПЕШТИНИН МУН-МУН ЧУРТТАКЧЫЛАРЫ ЧАА БАЖЫННАРЖЕ КӨШКӨН

БУДАПЕШТ. Үшкү бөм чылда (1966—1970 чылдар) венг-райымсалгалга 25 муң ажал чон квартираларын түдүп, ажалгалы кириген. Чурттал-га туудуңга индустрия ар-галары улам калбаа-би-ле ажалган турар. Эрткен чылда Будапештеде туткан квартираларынч барык 90 хуузуң бажың туудуг комби-наттарыга белеткис кезек-терден чып элтеп кылган.

Чаа, дөрткү бөм чылда 50 муң хире өг-бүлө квартира-ларын ажалы. Будапештеде чуртталга туудуңга 20 милли-ар форинтин чаргыдар дээр.

ШӨЛДЕРГЕ ЧАА МАШИНАЛАР АЖЫЛДААР

ВАРШАВА. Чаа чыл поль-ша көрөдүн ажал-инжиче-риге чаа техниканы бээр.

Варшавагың «Урсус» заводу-нуң ажалчыны «С-345» чаа тракторну бүдүрерин эгел-зээ. Ол дэрге, Польшада бу-дурт турар бүгү тракторлар-нын өң-не ховар дөң сайы-рагылай болган турар.

Чаа машиналарынч техник-а талазы-биле кол төлөпкү чүдүдери болза, малевларын-ны бедиң, башкарылганын саймалангайлыгынын, дүрген чорутушкуну болу турар. 15 ажал-бүрү хевиринч көдө ажал-агы машиналарынч болган таарымшаларынын нарыгыга ол чаа ма-шина ажалдан болуң. «С-345» тракторга ажалыг херексе-дери Грудзездде «Уни» заводтун ажалчыныр бүдү-рүп эгелзөн. Варшаваның ма-шина туудукчулары чыкы хо-у ажалдарыга чедир көдө-лик 400 чыгым чаа машинаы чорудар.

БАРААН СОЛЧУЛГАЗЫ КӨВҮДЕП ТУРАР

СОФИЯ. Бо чымы эгелзеп ажалы бөм чылда Болгария-ның дагыткы салым калба-ры Бешин бөм чылдык-биле (1966—1970 чылдар) дөңдө-р-ге, бараан солчулганы 80 хуу көвүдзөн. Ылангы социали-стиг чурттар-биле салыг онза бедия темпелер-биле то-гусуң. Болгарияның ийи ба-раан солчулганынч социали-стиг чурттарынч үлүг 83,7 хуу бөөн турар. Кол савыг эв-ленчаны мурунку хевээр Со-вет Эвилелн (60 хуу ажал) болуң артар.

Болгарияның дамшар үн-дүр чүдүдөр талазы-биле аргалары чыл келген тууду-м көвүдөп турар. Ам чурттуң бүгү үлгүлүг продукцияны-нч 37 хуузуң болган көдө ажал-агы продукцияның 35 хуузуң дамшар үндүрү-турар. Ажалы бөм чылда бо көргүзүлгө элзэн овер. Ма-шина туудушкунуң элзэн кылгаларынч (электроте-релер, электростанциялар, электроотолар болган өскө-дөө) хой кезип социали-стиг рынокка кирип тур-ар. Болгария машина ту-дусушкунуң кылгаларынч бү-дүрерин Экономикагы Дулаа-лыга Чөвүлениң кемчел-дериге специализастап ту-рар.

Болгария помидорлар бол-ган виноград-биле социали-стиг чурттарын хандыр кол чурт бөөн турар. Помидорлар-ны болган виноградды дам-

шар үндүрер талазы-биле Болгария делегейде баа бир-ги черин элзеп турар.

ВОЕВОДИНАНЫН «КАРА АЛДЫНЫ»

БЕЛГРАД. Соалгу чылда Воеводинага 800 муң тонна чыгым нефтини болган 300 миллион кубометр хире бөй-дүс тапкан алган. Воеводина—Югославияда нефтиниң улуг девискюртеринч бирөөн. Ы-да нефть тывымы болган ажалдан кылмышкының чүгө 1966 чылда эгелзөн. Ычала-даа ол үнелг дугузунда нефть болган газ үлгүлүгү-нүң улуг бүдүрүлгелерин тур-гускан. Эрткен чылда «Наф-тогас» калкыжының чурт-та алган бүгү нефтиниң 30 хуузуң болган газын 50 хуу-зун берген деп, бүдүрүлгениң чигини директоруң дуа-лакчы В. Ансин чугаалап. Воеводинагың Балата биле Бачки оргулаштарында неф-тинг болган газын 30 черин шылдуулап, оларынч 13-ун ажалган турар.

ХАНОЙНУ КУШААЖЫЛЧЫ ЧЕДИИШКИННЕРИ

ХАНОЙ. Ханойнун парла-галы 1970 чылда республика баймысалагың бүдүрүгө түнелдерин калбаа-биле чы-рыдарын үргүзүлгөшкан.

Солунуңынч динчалдарынч бугулар алгыра, Ханой-нун чурт үлгүлүг бүдүрүл-гелерин ийи продукцияны 1969 чылдың-биле дөңдө-р-гө, бөм хуу өскөн. Калбак хер-гелден барымаларын бүдүрүп үлгүлүг 13 хуу көвүдзөн. Ажал-чөм үлгүлүгү элн түк-вөдериң чедип алган. Эрткен чылда тууду материалдарын бүдүреринге онза кичээп-гейн салган.

Соалгу үдө элзэн чаа бү-дүрүлгелер, мангыла далган ажалдан кылды завод ажал-галы кирген, чаа насос ста-нциялар ажалдан эгелзөн, транспорт орунтарынч чет-кын калбарган. Хоорайда 28 муң бирбичин метр чурттал-га шылду ажалгалы кириген. ол болза, 1969 чылдыңдан ийи катан хөй дээр оң.

Бо чымы социалистиг бү-дүрүлгени улам ийи бажы-лаарынч болган хожугдерин-че улгундыр чон сорула-ларын баймысалагың уаус ажал-агынынч адырлары-нын мурунга салган.

ДЕН ЭРГЕГЕ ҮНДЕЗИЛЭЭШ

КАИР. январь 18. (СЭТА). Бо хүнере Кайр парлагам Калкыны Кайр Республика-ның болган Совет Эмел-дин аравында аң естиндиг найыралга баа бүгү таланың үр-түнелдиг кады ажал-а-жалгалыгың тура сактаган чүдүлери болган материал-дарың парлап турар.

«СРЭ-ниң болган КАР-ның аравында найырал деп эрге-аларынч кады ажалда-галы, империализмге удуң до-миселге ийи сорулгаларын чедип аларынч оңуктеринч угландырган кады ажал-а-жалгалыг-дыр» деп, «Аль-Ах-вар» солуң билзеп.

ЧИЛИДЕ ЧУРТТАЛГА ТУДУУ

САНТЬЯГО. (СЭТА). 1971 чылдың январьдан марта пе-дир чили наймысалага 16.592 квартиралыг туудуң, ажалгалы кирип. Чилиниң чуртталга ту-дуг министри Карос Кортез а-дугайың парлапга конферен-цияныг динчкаткан. Сантья-гога туудуң соалдуңга ажал-чын болган элзеп палы-нын албан-жаакчылар чурттал-га турар хоорай кылгаларыга чорудар дээр оң деңделзөн. Чаагайжылдар баа эрги бажы-нарын чаргыт талазы-биле ажалды хармутда чорудар.

ООРЛАТКАН ЭЛЧИННИ ХОСТААН

ЛОНДОН. (СЭТА). Эрткен чылдың декабрь 7-де Улусчу револючу апартар организа-цияны кескигүнери Швей-царияны Бразилиа элчин Эрнесто Бухерин оорлаан. Бра-зилияның политика талазы-биле коругаттырган 70 кижини хостанынын орун кылдыр эл-чинни хостан үндүргөн деп, Рейтер агентлигиниң коррес-пондентин Рио-де-Жанейрода салгыткан. Хосталган 70 ки-жи Чилиде чедип келген. Бразилиада швейцар элчин чери Эрнесто Бухерин хостан дугайында динчалыгын ба-дыктаан.

ДЕМБЭЭРЭЭН ДЭЭРБЕЧИЛЕР

РИМ. (СЭТА). Италияда ита-ли социалистиг шимчээшкни-ни (неофашист партияны) кара-хейленилдериниң өңүк-чөгүлгөдери келерзэн. Италия-ны Коммунисттиг партияны-нч 50 чылдыг тураскаат-кан документтерин Миланга таратып турган үш ажал ком-мунисте олар халдаан. Калча-рап барган дөңбөччилер комму-нистерин араатаныг бөү-биле өтгөн.

Фашизмге удуң болган де-мократтиг организацияларынч төлөвдөдөрүн Варес хоорайда хоорай чалгырганынч бажы-нын элзеп алган, неофа-шисттиг чөңгөзгөдери чалдар талазы-биле хемчегелери ал-байн турар хоорай чалгырга-ларынч илдепкей чок чоругуңа удууранышкынын илдергей-лзэн.

Делегей амыдыралының болуушкуннарындан

КАР КЕЛИР ҮЕЗИНГЕ БҮЗҮРЕЛДИГ

Калкышкан Араб Респу-блика соруң кирипкн, утун-дурбас хүнерин көрүн эр-тарин турар. Күчүдүг Нилди ажалгалы кирип алыр ду-гайында египет улустуң хой чүе чылдарда күзеп чораян күзэл-соруу боттанган. Асуан-да күчүтө гидроэнергетик-тиг комплексиниң тургузуң доозулаанын январь 15-те тил-дегелит байдалга байрлаан.

Нилдин өрнөндө Асуаның ажалгалы болган гидроэлек-тростанция — ол дэрге, соал-гу чылдар дугузуңда, египет улустуң хой чүе чылдыг төвү-гүтүн дугузуңда КАР-да тургузунган бүгү чүвөнчиге-не кайгамчыкчылар. Боду-нуң чөмчөлөшүн талазы-биле Хомстун кайгамчыкчы 17 иррамылазын дегелестир бө-лүк палатна амгы Египетти, даа ийилгелдиг тургузарыга КАР-ның удууруңа күзэл-соруу болган шийттир-лерин көргүзүп турар.

Асуаның гидроэнергетиктиг комплексиниң агаар-боду-суу берге байдалдарында совет болган египет ажалчы-нарынч маалдарыг күш-ажалы-биле тургускан. Асу-аның гидроэнергетиктиг комплексиниң нан күрөшүнч —СРЭ-ниң болган КАР-ның аң сеткилдиг баа үр-түнелдиг чедип кады ажалгалыганынч чымынчак үлгөр-тижээ болга, улаустарың тураска-алыга көңдө килер.

Албанын аян-чоруну кы-лын, КАР-да чөдө берген СРЭ-ниң Дээр Советиниң Президиумунч Даргазы Н. В. Подгорныйны онза чыгыг болган найыралчы бөү-биле дугуң, хүдзөн алган чорун совет Эвилелениң ханы өртү-өстөрүнниң болган хүд-зөн көрүшкүнүң сетки-сакыны чайынаанды көр-гүскөн. Н. В. Подгорный болган оу үдөп чорур кий-лери Асуанда байрладала кирип, КАР-ның удуруңу-лаа-биле чугуңа күзэл-соруу ажалчынынын кылган. Ажалчылар болган феллах-тар (таракчылар)-биле, егип-ет ийилгеленилгынч төлө-үшчилери-биле, күрүнө бол-

гаш шериг ажалдагылары-биле укуракшынынар баа беседалар совет болган египет улустар найыралдыг сыйры болган быжыг хары-лаалары-биле холбашкан дээр-зин баа катап бугүрелдиг көргүскөн.

СРЭ-ниң Дээр Советиниң Президиумунч Даргазынч аян-чорун, КАР-ның уду-ру-тукчуларыга болган найы-ралчы египет улуска Л. И. Брежневтиң, Н. В. Подгор-ныйнч болган А. Н. Косы-гиниң чыгыг сөстөрлөг ба-йыр чедириниң делегейиң калбак хой-пиптиң из-раиль агресияның урукта-рын уаутуңа дээр демиселге араб улустарынч чонтуг хө-рөң Совет Эвилелениң дет-киг турарынч бугүрелдиг көрүзүү кылдыр үлгөзөн.

«Ыстык аар-берге демисе-лиске бистер-биле Совет Эви-лениң эң-сеткил калкышты-рылганы марксизм-ленинизм кол принцип—пролетар-ки интернационализмниң при-нципи-биле негетиниң кел-ген деп, «Аль-Гумхурия» со-уу билзеп.

КАР-ның улауу келир үе-зиче орутку Асуаның ком-плексиниң көрүн турар. Египет улус Египетке ий-пералистиг тергилдешкенин 18 чыл мурунда уаут-каан ийи революцияның иделаларын ажалгалыг эч-а-ланга чедир ботталдарында бүрүн шийттирил-биле көл-үр үзгөн эгелзеп турар. Ийи революцияны чүгө Египет-тиң эвес, харын баа бүгү Араб Чөөн чүктүн төөгүзүгө чаа үнелг эгелзениң дегел-дөө, империалистиг тергил-дешкенинч кичининден адырдыр, дагыткы эжелдери чон кылдыр аргамы аада бер-ген.

Ол үдөп бээр КАР депшил-гелит социал-экономика-ны чалгыргаларыг импери-ализм-биле демиселге, Совет Эвилелениң найыралчы ула-нышкынын чыгышынч чок-и шугуругу чорудуу турар. КАР-ның улауу Асуаның ий-илдиги ажалгалыг келер үе-зиче бугүрелдиг чоруп арар.

ти-национал хүвү болган. Он-он муң ажалчылар ам кон-серваторлар чазаның ажал-дан кылган турары ажалчы-ларга удуң хожуудуңага шийттирлүг удууранышкы-нын илдерелери-биле ста-ноктарынч болган машина-ларынч ажалдарынч сокот-кан, хоорайларынч кудумчу-ларынч, шөдөдериң үнелен.

Ол хожуудуңуңдагы со-руулазы болза, англи ажал-чыларынч боттарынч эрге-лери дээр демиселдеринч калдыр дугаа артаган чок кы-лырында болуң. Хойбул-ганың дуузазы-биле бүдүрүлгө эелери ажал соңгудашкы-нын хоруруу чедип алырын-га кордал салып турар. Капи-тализмниң байдалдарында ажал соңгудашкынын мол-чүкүлгөргө удуң ажалчы чон-гарынч демиселдинч кол хевир болуп турары билдин-гир болгай.

Ам алган экономика улуг бергелерге таварылган. Чурт-та 657 муң ажал чонгар бар. Хүн бүрдө автомобиль, ме-талургия, укар чүгү болган өскө-дөө заводдарга ажалчы-нарынч массалык-биле ажал-дан үндүртүп турар. Тусеяй эртенкилеринч баш бурун-га болган турары-биле ажал-чы, эң чоокку үдө ажал чон-гарынч артында 800 муң ки-лгине чедер. Ындыг болганда чуртка ажал соңгудашкы-ны ажал көндөп турбайн-даа калчар.

Экономика талазы-биле аар-берге байдалдарга Англияның чазыа бүдүрүлгө эжелеринч талазында болган. Оон өскөр-дөө болбас укуктуг. Капитал-изм үезинде чазыа бир тала-зында чондан үндүртүлгө хевир-биле хөй миллиард түн-нелерин хавырып алган, олар-

ны корпорацияларынч ажал-галыга кирип экономика талазы-биле кездээ бир ажал чонгар, өскө талазында ол-ла корпорацияларынч эрге-ажыктарынч шимчи камга-лакчы боон турары билдин-гир-ле болгай.

Удууранышкынынч ийи-ти-национал хүвүдө алган ажалчыларынч, «херекчөөк» деп, чазыа шийттирилгил ме-дөдөрүн болза, кийилганынч үезинде калгылар тайбачы-чок болган турас-даа уку-реддиг көргүскөн. Бо хоозун бодалды нештердери-биле биче эвес ажалды кылган ба-нын олопторунистиг проф-эвилде болган лейбористиг удурукчулар консерваторлар-нынч хожуу төлөвдөдөрүнч удуң чүгө пропагандисч-чы-рыдының кампаниязы-биле кылгыларлатынган деп, ажал-чыларынч бар-ла таа-биле төөредип турган. Ычала-даа оон чүгү-даа бүтпээ.

Январь 12-де политиктиг чыскаал декабрь 8-те «хөдө-лешкннелер хүнүнде» ажал-чы чонгарынч удууранышкы-нын ажал соңгудашкынынч болган митингилеринч шуугу-ламышкынынч болган. Боттарынч чүгө экономика-ны эвес хайың баа политик-тиг негелдери деткири-биле англи ажалчыларынч кө-дүрүшкүнери хүн көлгө ту-дун-на улам дайымың боон бар чорур. Ам чазактың хожуу төлөвдөдөрүнч удуң деиселди таарымштыр башка-рап хөдөлүшкүннелер номмате-терин чурттуң чер болган-да тургузуң турар. Англи ажалчылар тивелгени чө-дөп алырынга бүрүн шийт-тирилгил.

Америка дайнызрактарга ажал оштарынч үргүзүлгө-шкан. Бомбардиринч яны-бүр черлеринге болулаан ажалдыг болуушкуннарынч соода делегейинч калбак хой-пиптиң мидыг

